

Kampen om Vilda Västern

Kompletterande text till Uppdrag ett – Läger Tatanka

<Följande texter beskriver en del av de indiankrig som utkämpades under 1800-talet. Berättelserna bör hanteras tillsammans med övrig litteratur om indianernas levnadshistoria.>

Trots att de vita hade erövrat östern, kunde de inte få nog av mark. Utan de ville åt mer och mer land och var tvungna att tränga längre västerut. De vita var helt enkelt tvungna att ha allt. Det var mest pälsjägare och handelsmän som till en början inkräktade, men sedan även nybyggare. Guldruschen började kort därefter som medförde att massvis av vita strömmade in, med soldater i sina fotspår. De färdades rätt genom indianernas rike och förde med sig en massa sjukdomar som indianerna inte var motståndskraftiga mot och var förödande för många stammar.

Buffeln som utgjorde den största delen av prärieindianernas existens börjades hänsynslöst jagas, mest för nöje. Bufflarna sjönk drastiskt i antal från ca 60 miljoner till endast 3000 vid sekelskiftet. Detta var förödande för prärieindianerna. En del svält och andra tvingades ge upp sitt fria liv och leva på reservat för att överleva.

Fort och handelsbodan byggdes och nu, använde sig den vita regeringen sig av falska löften och avtal för att lura till sig land. De vita sade att indianerna skulle flytta till ett annat område, men när det området blev intressant av de vita tvingades indianerna flytta.

Motsättningarna växte underhand som indianerna blev längre och längre undanträngde. Detta skulle av de vita resultera i krig, massakrer, folkmord och tvångsflyttningar. De vita ansåg att den enda lösningen till "indianproblemet" var att utrota dem helt och många folkmord på stammar förekom helt brutalt och hänsynslöst, fast i Kanada gick det på långt fredligare väg än i USA. Det som kallades indiankrigen mot indianerna i västra Nordamerika skulle börja och hålla på ända till slutet av 1800-talet.

Södra slättkriget (1860-1879)

Nya immigranter kom ständigt även till södra prärien på 1860-talet och de jagade buffeln hårt. Snart skulle även järnvägen komma. Efter flera anfall på vita överlämnade sig hövding Satanta och hans kiowaer. Det fanns knappt någon buffel kvar och det var därför kiowaerna tvingades gå med på reservatliv. Men som cheyennerna fick de varken mat eller kläder och tvingades göra det förbjudna och gå utanför reservatets gränser för att finna mat. Satanta och två andra hövdingar blev då arresterade och skickade till ett fängelse på livstid. En av hövdingarna blev på vägen mördad. Efter att de två blivit frigivna en gång blev Satanta återigen arresterad, där satt han resten av sitt liv, till 1876, då han blev mördad i fängelset.

Många kiowaer flydde till Quanah Parker och comancherna, som gjorde revolt efter att ha hört om kiowaernas levnadsöden. De fick även med sig cheyennerna. De gjorde anfall mot vita som dock hade moderna jaktgevär med stor räckvidd. Indianerna tvingades ge upp. Men armén, med en stor styrka, var ändå tvingade att angripa de nu vänligt sinnade indianerna. Soldater lyckades inte döda många indianer så de dödade deras hästar och brände alla förråd och tipis, vilket ledde till att indianerna var tvungna att överlämna sig 1875 för att överleva.

Apache-kriget (1861-1900)

Sommaren 1835 slaktades 400 oskyldiga apache- män, kvinnor och barn av amerikaner med hjälp av skrotladdade kanoner. Detta medförde oförlåtligt hat från krigshövdingen Mangas Coloradas, mimbresapache. Under hans ledning hämnades apacherna genom att döda 22 amerikanska trappers och utplåna hela det mexikanska gruvsamhället i Santa Rita del Cobres. 1837 införde den mexikanska staten Chihuahua belöning för apacheskalper; 100 pesos för en krigares, 50 pesos för en kvinnas och 25 pesos för ett barns skalp. 1858 massakrerades 110 fredliga apache (90 tillfångatogs) av mexikanare. Bland de döda fann apachen Geronimo sin mor, fru och tre barn och Geronimo fylldes av vrede.

Mexikanerna ville utplåna apacherna och sände ut 1000 soldater, men till ingen nytta. I stället besegrade Mangas Coloradas och hans skickliga krigare enkelt mexikanska soldater som blivit utlurade i bakhåll. Detta var som hämnd för massakern 1858. Mer mexikanska soldater sändes ut men blev besegrade. Mangas Coloradas blev sedan arresterad när han reste till Pino Altos för att få slut på

kriget. Den gamle hövdingen blev där torterad, dödad, skalperad och fick huvudet avhugget av soldaterna. Mangas Coloradas var en stor och mycket betydelsefull hövding för mimbresapacherna. Tio år senare ingick chiricahuaapache-hövdingen Cochise ett fredsavtal eftersom de vita strömmade in i deras områden i massvis. Han dog 1874 och efterträddes av den mäktige Geronimo.

Apacherna blev satta i reservat, men Geronimo tillsammans med några följeslagare flydde därifrån. Geronimo blev tillfångatagen men flydde snart därefter igen. Han återvände frivilligt 1880. Trupper skickades in i reservatet och Geronimo och 74 krigare flydde. Han återvände men flydde igen. 3000 soldater sändes ut och efter att Geronimo flytt åter en gång kapitulerade han och hans krigare 1886, då han fick veta att hans familj blivit sända till Florida.

Krig mot cheyennerna (1864-1869)

I gryningen den 29 november 1864 massakrerade det 3:e regementet de sydliga cheyennerna vid Sand Creek, när de låg och sov (cheyennerna var uppdelade i två grupper- nordliga och sydliga). 150 fredliga indianer, varav 2/3 var kvinnor och barn blev hänsynslöst slaktade vid "massakern vid Sand Creek". Hövding Black Kettle och överlevande lyckades fly.

"Förbannad vare den som sympatiserar med indianerna. Jag har kommit för att döda indianer. Jag tror att det är rätt och ärbart att använda alla medel under Guds himmel för att utplåna indianerna."

Överste Chivington före Sand Creek-massakern

Här är ett exempel på ett vanligt tankesätt hos de vita, så brutalt var det verkligen. De såg helst att dessa "vildar" blev utrotade. De vita ville sluta avtal med stammen; om de gick med på att flytta till ett reservat skulle de få kläder och mat. De vita bröt naturligtvis avtalen och skickade varken mat eller kläder. De avslutade med att massakrera de svältande sydliga cheyennerna i reservatet vid Wichita-floden, den 27 november 1869. Black Kettle, hans fru och 101 andra i hans fredliga stam blev brutalt mördade. De vita hade begått den grymma handlingen folkmord på cheyennerna.

Nez percè- kriget (1877)

De vita ville åt nez percèernas område i Wallowadalen i Oregon och pressade dem gång på gång. Hövding Joseph, även kallad för "Den indianske Napoleon", vägrade att flytta och lyckades 1863 förhandla till sig att ha ett reservat där, istället för någon annanstans. Men de blev lurade och snart strömmade nybyggare och guldgrävare dit. Nez percèerna blev tvungna att flytta till ett reservat i Idaho, och marschen dit påbörjades 1877.

Krig bröt ut efter att de vita försökt sig på hämndaktion efter ett plundringståg några nez percèer gjort, men de vita förlorade över tre gånger så många. De 700 nez percèerna drog sig tillbaka till en trång bergsdal. Kavalleriet anföll dem men blev lurade i bakhåll och besegrade. Dagar efter att ha besegrat de vita soldaterna utförde de även skickliga blixtanfall på soldaterna. Hade inte förstärkning anlänt hade de vita blivit totalt krossade.

Hövding Joseph insåg att de inte kunde vinna och beslöt sig för att fly till Kanada, där indianer blev behandlade med långt större respekt. Armén förföljde dem och anföll dem. Nez percèerna besegrade dem men förlorade många män, kvinnor och barn i det överrumplade anfallet av soldaterna.

Nez percèerna fortsatte men blev hejdade av trupper vid Canyon Creek, de lyckades efter två dagars bittra strider bryta sig igenom men blev slutligen angräpnade av en gigantisk kavalleristyrka. De trötta, svältande och frysanze nez percèerna höll länge ställningarna, men blev till slut tvungna att kapitulera den 5 oktober 1877, endast 50 km från gränsen till Kanada.

De 87 nez percèer som överlevt blev skickade till Indianterritoriet där många dog pga det ovana klimatet. Hövding Joseph skickades till ett reservat i delstaten Washington.

Sioux-krigen (1854-1890)

1862 reste sig santeerna mot de vita i protest mot löftesbrott och nöd, det sk "Minnesotaupproret". Men armén besegrade motståndet efter några veckors blodbad. 38 krigare blev offentligt hängda. De vita åskådarna jublade. 400 internerades och dömdes till varierande straff. 800 män, kvinnor och barn lyckades fly till Kanada, andra till sina bröder - tetonsiouxerna.

Guldgrävare färdades under början av 1860-talet rätt genom siouxernas rike därför att guld hade hittats i Montana. Hundratals soldater inkräktade även siouxernas rike och byggde en massa fort längs rutten till Montana. Till skillnad från yanktonsiouxerna, som 1858 sålt sitt land i utbyte av ett reservat,

samlade oglalasioux-hövdingen Red Cloud tetonsiouxerna till motstånd mot de vita (det sk Red Clouds krig). Han fick även med sig nordliga Cheyenne och Arapahoer och de höll emot under en lång tid.

En kapten, vid namn William Fetterman, trodde att han kunde utplåna hela sioux-folket med 80 män, och de blev utsända 1866. Väl ute, blev de dumma soldaterna lurade i bakhåll av de listiga indianerna, som enkelt besegrade dem. Soldaterna vid Fort Phil Kearny fick nya, effektiva vapen, vilket ledde till nederlag för indianerna. Men nederlaget var även stora för soldaterna och ett fredsavtal tvingades ingå.

Tetonsioux-kriget:

Fredsavtalet 1868 innebar att tetonerna var tvungna att slå sig ner i ett reservat, eftersom den amerikanska regeringen ville bygga en järnväg. Tetonerna motsatte sig detta och det blev krig igen. Men soldaterna var många och hade moderna vapen och fältartilleri och tetonerna kunde inte göra så mycket. 1874 startade en ny guldgruva och tusentals vita inkräktade deras land. I december 1875 gav regeringen order till indianerna att om de inte flyttade till reservaten före den 31 januari 1876 skulle de anses som "fientligt sinnade" och skulle bekämpas med vapen. Den 17 mars 1876 angrep armén ett läger med Tetoner och Cheyenne. Soldaterna brände ner alla tält, förråd samt drev bort deras hästar. Tetoner, Cheyenne och arapahoer samlades till rådslag och nya grupper anslöt sig till dem hela tiden.

Den 17 juni försökte en armé, under ledning av general Crook, anfall indianerna i Rosebuddalen men blev besegrade. Armén kom nu med stora förstärkningar; det 7:e regementet, under ledning av överste Custer samt general Terry och hans armé.

Slaget vid Little Bighorn

Indianerna hade flyttat till Little Bighorndalen. Där fanns Tetoner, Cheyenne och Arapahoer. Custer anföll direkt, medan major Reno gjorde en avledande manöver. Reno blev mött av indiankrigare som tvingade dem att retirera. För Custer gick det inte bättre, hans trupp blev fullständigt krossade på kort tid av de överlägsna indianerna, den 25 juni 1876.

Efter slaget vid Little Bighorn återvände somliga till reservaten, medan andra höll sig undan. De vita fortsatte att komma och armén förföljde indianerna hela hösten och vintern. Indianerna frös och svalt och det fanns ingen buffel att jaga. Den 1 maj 1877 överlämnade sig den mäktige siouxen Crazy Horse med sina 1100 följeslagare, bla tetoner och Dull Knifes Cheyenne. Men Crazy Horse blev sedan arresterad och när han gjorde motstånd blev han nedstucken bakifrån och dödad. Den 1 juli 1881 överlämnade sig den stora hunkpapasious-hövdingen Sitting Bull och hans följeslagare, som tagit sin tillflykt i Kanada. Sitting Bull blev sedan 1890 mördad.

Riel-upproren (1869 och 1885)

När indianbefolkningen och mestiserna fick reda på att regeringen sålt hela Hudson Bay Companys område i nordväst blev det uppror, som kallas för det första Riel-upproret, 1869. Men regeringens trupper var militärt och numerärt överlägsna och slog ner mestiserna och indianerna. Detta ledde till att Manitoba skapades 1870.

Även creerna och andra indianer gjorde uppror, men även de blev nedslagna. När en järnväg skulle byggas utbröt Det andra Riel-upproret 1885. Men indianerna och mestiserna var för få och för dåligt utrustade och svältande, de slogs även här ner. Detta var de sista striderna i Kanada. Vita invandrade nu även väster om Manitoba och indianerna tvingades även ge upp det resterande Kanada. De var besegrade.

Wounded Knee-massakern (1890)

Efter att blivit besegrade med hjälp av överlägsen militärmakt tvingades indianerna leva i små, trånga reservat. Reservaten var skamliga. Klimatet var ofta ovant och jorden de skulle odla ofruktbar. Svält och misär, vilket ledde till alkoholism, var vanligt. Sjukdomar härjade och dödligheten särskilt för barn var stor och den indianska befolkning sjönk stort i antal.

De vita försökte att krossa indianernas kultur, språk och religion. Barnen togs från sina föräldrar och placerades i internatskolor vid sex års ålder. De var förbjudna att prata sitt egna språk och fick inte återvända till sina föräldrar förrän skolgången var slut. All indiansk religionsdyrkan förbjöds och de vita försökte omvända indianerna. Indianernas kamp mot detta ingen nytta och hopplöshet spreds. 1889 fick paiuten Wowoka en vision att buffeln skulle komma tillbaka, alla döda indianer skulle uppstå

och de vita skulle försvinna. Om detta skulle lyckas var man tvungen att utföra en speciell dans, av de vita kallad "Andedansen". Den gick ut på att dansa tills man svimmade av utmattning och man skulle då komma i kontakt med de bortgångnas andar och höra deras röster.

Indianerna samlades, men den religiösa rörelsen skrämde de vita. Detta resulterade i att de vita, med hjälp av kulsprutor och kanoner, kallblodigt massakrerade minst 250 oskyldiga indianer- män, kvinnor och barn den 28 december 1890 vid Wounded Knee-floden. Några dagar efter det fruktansvärda blodbadet blev de slängda i en massgrav.

De vita hade nu nått fram till Stilla havet och erövringen av Nordamerika var nu fulländad. Indianerna som varit ca 10 miljoner vid den vite mannens ankomst var nu, 1890, endast ca 250 000. Wounded Knee-massakern markerar slutet på det indianska motståndet tills moderna tider.

Texten hämtad från "webbsidan Indians"